

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

від 29.04.2021 р.

Львів

№ 63/21 – р/к

Справа № 63/3-02-37-2019

Про порушення законодавства про
захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Комунальне підприємство «Комбінат міського господарства» (далі – КП «Комбінат міського господарства») Дрогобицької міської ради займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів на території міста Дрогобич за результатами діяльності у 2017 - 2018 роках, із часткою 100 відсотків.

КП «Комбінат міського господарства» впродовж 2017 - 2018 років, при здійсненні розрахунку тарифів на послуги з вивезення побутових відходів об'єднало два види послуг: вивезення твердих побутових відходів та вивезення великогабаритних відходів, що в свою чергу призвело до встановлення тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів у завищених (необґрунтованих) розмірах, що могло призвести до ущемлення інтересів споживачів (пасажирів) вказаного маршруту, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

КП «Комбінат міського господарства» уклало із споживачами м. Дрогобич договори про надання послуг з вивезення побутових відходів, що не відповідають умовам Типового договору та містять додаткові вимоги (щодо застосування штрафних санкцій, розміру пені), що у свою чергу, призвело до встановлення таких умов реалізації товару (додаткових умов у договорі), які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку та до ущемлення інтересів споживачів вказаних послуг.

За результатами розгляду справи № 63/3-02-37-2019 такі дії КП «Комбінат міського господарства» визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене:

- частиною 1 статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме, зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів в межах території м. Дрогобич, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, що призвело до ущемлення інтересів споживачів;

- пунктом 1 частини 2 статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме, зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів шляхом встановлення таких умов реалізації товару (додаткових умов у договорі), які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

За порушення, наведене у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, на КП «Комбінат міського господарства» (ідентифікаційний код юридичної особи – 32300054) накладено штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

За порушення, наведене у пункті 3 резолютивної частини цього рішення, на КП «Комбінат міського господарства» (ідентифікаційний код юридичної особи – 32300054) накладено штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

Розпорядженням Антимонопольного комітету України від 28.11.2019 № 23-рп «Про реорганізацію територіальних відділень Антимонопольного комітету України» (зі змінами), з 01 червня 2020 року Львівське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України реорганізовано та перейменовано у Західне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення).

Адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 63/3-02-37-2019 про порушення КП «Комбінат міського господарства» законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 2 статті 50 та частиною 1 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (далі – Закон) та подання Третього відділу досліджень і розслідувань Відділення від 07.04.2021 № 63-03/74п (далі - Подання),

ВСТАНОВИЛА:

1. ВІДПОВІДАЧ

(1) Відповідно до Статуту, затвердженого рішенням 46 сесії Дрогобицької міської ради VII скликання від [REDACTED] (далі Статут), метою створення і діяльності Підприємства є самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність для досягнення економічних і соціальних результатів з метою отримання прибутку, участь у формуванні ринкових відносин, сприяння найбільш повного задоволення громадських потреб в послугах і роботах, а також реалізація на основі одержаного прибутку соціальних і економічних інтересів Власника та членів трудового колективу Підприємства.

(2) Відповідно до Статуту, комунальне підприємство «Комбінат міського господарства» засноване на власності територіальної громади м. Дрогобича в особі Дрогобицької міської ради в процесі реорганізації шляхом приєднання комунального підприємства «Дрогобичсвітло» до комунального підприємства «Комбінат міського господарства».

Комунальне підприємство «Комбінат міського господарства» є правонаступником вказаних вище підприємств.

(3) Комунальне підприємство «Комбінат міського господарства» підпорядковане Дрогобицькій міській раді, виконавчому комітету Дрогобицької міської ради та департаменту міського господарства Дрогобицької міської ради.

(4) Відповідачем у справі є:

- комунальне підприємство «Комбінат міського господарства» (далі – КП «Комбінат міського господарства», Підприємство):
- місцезнаходження: вул. Пилипа Орлика, 15, м. Дрогобич, 82100;
- ідентифікаційний код юридичної особи – 32300054.
- засновник: Дрогобицька міська рада Львівської області.

(5) КП «Комбінат міського господарства», включене до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, є юридичною особою з організаційно - правовою формою – комунальне підприємство.

Основним видом діяльності за класифікацією видів економічної діяльності є: вантажний автомобільний транспорт (основний), Код КВЕД 49.41, збирання безпечних відходів (Код КВЕД 38.11).

КП «Комбінат міського господарства» є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в установах банків України, казначействі, печатку, штамп, бланки із своїм найменуванням.

(6) КП «Комбінат міського господарства» здійснює господарську діяльність та у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

2. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

(7) Розпорядженням адміністративної колегії (далі - Колегія) Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) від 31.05.2019 № 63/44 рп/к розпочато розгляд Справи № 63/3-02-37-2019 за ознаками вчинення КП «Комбінат міського господарства» порушення, що передбачене:

- пунктом 1 частини 2 статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме, зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів, у вигляді встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку;
- пунктом 1 частини 2 статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме, зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів шляхом встановлення таких умов реалізації товару (додаткових умов у договорі), які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

(8) Відділення, листом від 31.05.2019 № 63-02/2317, повідомило Відповідача про початок розгляду Справи № 63/3-02-37-2019 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке отримане Відповідачем 08.06.2019 року, про що свідчить поштове відправлення за № 7900058335734.

- (9) На розпорядження Колегії від 31.05.2019 № 63/44 рп/к КП «Комбінат міського господарства» відповіді не надало.
- (10) Листом від 23.10.2019 № 63-02/3970 Відповідачеві надіслано Подання з попередніми висновками у справі від 22.10.2019 № 63-03/172п.
- (11) Розпорядженням Антимонопольного комітету України від 28.11.2019 № 23-рп «Про реорганізацію територіальних відділень Антимонопольного комітету України» (зі змінами), з 01 червня 2020 року Львівське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України реорганізовано та перейменовано у Західне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення).
- (12) Подання № 63-03/8п від 21.01.2021 про зміну кваліфікації ознак порушення у справі № 63/3-02-37-2019.
- (13) Розпорядженням адміністративної колегії (далі - Колегія) Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 21.01.2021 № 63/6- рп/к змінено кваліфікацію порушення в межах однієї статті (стаття 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції») та встановлено кваліфікацію на підставі пункту 2 статті 50, частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (14) Листом від 08.04.2021 № 63-02/1934 Відповідачеві надіслано Подання з попередніми висновками у справі від 07.04.2021 № 63-03/74п.
- (15) На Подання з попередніми висновками у справі від 07.04.2021 № 63-03/74п, КП «Комбінат міського господарства» відповіді Відділенню не надало.
- (16) 29.04.2021 проведено слухання у справі за участю представників Відділення.

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

(17) Відповідно до вимог Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України 05.03.02р. № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.02р. за № 317/6605 (далі - Методики) Відділення провело дослідження щодо становища КП «Комбінат міського господарства» на ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів у часовому проміжку впродовж 2017 – 2018 років.

(3.1.) Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

(18) Відповідно до п. 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається,

постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

(3.1.1) Суб'єкт господарювання

(19) Відповідно до п. 3.4 Методики, визначення складу групи суб'єктів господарювання здійснюється шляхом установаження переліку незалежних суб'єктів господарювання, до складу яких входить суб'єкт (суб'єкти) господарювання, що випускає(ють), постачає(ють), продає(ють), придбаває(ють), споживає(ють), використовує(ють) конкретний товар (продукцію, роботи, послуги).

(20) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «Комбінат міського господарства» є суб'єктом господарювання.

Об'єктом аналізу є КП «Комбінат міського господарства» - суб'єкт господарювання, що здійснює діяльність на ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів.

(3.1.2.) Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання

(21) Конкретним товаром, який надається КП «Комбінат міського господарства» є ринок надання послуг з вивезення твердих побутових відходів.

(3.2.) Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

(3.2.1.) Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

(22) У відповідності до Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

(23) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

Відповідно до Закону України «Про відходи»:

- побутові відходи - відходи, що утворюються в процесі життя і діяльності людини в житлових та нежитлових будинках (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, крім відходів, пов'язаних з виробничою діяльністю підприємств) і не використовуються за місцем їх накопичення;
- тверді відходи - залишки речовин, матеріалів, предметів, виробів, товарів, продукції, що не можуть у подальшому використовуватися за призначенням;
- послуги з вивезення побутових відходів - збирання, зберігання та перевезення побутових відходів, що здійснюються у населеному пункті згідно з правилами благоустрою, затвердженими органом місцевого самоврядування;

- послуги з поводження з побутовими відходами - послуги з вивезення, перероблення та захоронення побутових відходів, що надаються в населеному пункті згідно з правилами благоустрою території населеного пункту, розробленими з урахуванням схеми санітарного очищення населеного пункту та затвердженими органом місцевого самоврядування;
- поводження з відходами - дії, спрямовані на запобігання утворенню відходів, їх збирання, перевезення, сортування, зберігання, оброблення, перероблення, утилізацію, видалення, знешкодження і захоронення, включаючи контроль за цими операціями та нагляд за місцями видалення;
- товаром, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та згідно пункту 4 Методики, є послуги з вивезення твердих побутових відходів в межах м. Дрогобич.

(24) Послуги з вивезення твердих побутових відходів за споживчими властивостями, умовами використання, технічними, експлуатаційними властивостями і характеристиками не є взаємозамінними з іншими видами послуг.

(25) Відповідно до листа від 29.03.2019 № 203 послуги у сфері поводження з побутовими відходами у м. Дрогобич надає КП «Комбінат міського господарства».

(26) За результатами проведеного Дрогобицькою міською радою конкурсу (протокол засідання конкурсної комісії від [REDACTED] року), КП «Комбінат міського господарства» визначено переможцем.

(27) Договір на надання послуг з вивезення твердих побутових відходів на території м. Дрогобича укладено Підприємством з Департаментом міського господарства Дрогобицької міської ради від [REDACTED] року.

Строк дії цього договору з [REDACTED] року до [REDACTED] року.

(28) Виходячи з вищевикладеного, споживачі м. Дрогобич не мають можливості вибору підприємства, яке надавало б аналогічні послуги, у зв'язку з тим, що послуги з вивезення твердих побутових відходів надає конкретний суб'єкт господарювання, який за результатами проведеного органом місцевого самоврядування м. Дрогобич конкурсу, визначено переможцем, тобто споживачі можуть скористатися послугами лише зазначеного підприємства – КП «Комбінат міського господарства».

Отже, товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей та умов використання товару є послуги з вивезення твердих побутових відходів.

(29) Послуги з вивезення твердих побутових відходів надаються КП «Комбінат міського господарства» на платній основі, а отже є товаром щодо якого визначається монопольне (домінуюче становище) КП «Комбінат міського господарства».

(3.2.2.)Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

(30) Споживачами послуг з вивезення твердих побутових відходів у м. Дрогобич є юридичні та фізичні особи, які отримують або мають намір отримувати зазначені

послуги від КП «Комбінат міського господарства».

(3.3.) Визначення товарних меж ринку

(31) У відповідності до п.п. 5.1 - 5.3 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими зокрема є:

- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
- подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників, тощо;
- наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
- відсутність суттєвої різниці в цінах;
- взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.

Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.

(32) Отже, за таких обставин, товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей та умов використання товару є послуги з вивезення твердих побутових відходів, що утворюються в процесі життєдіяльності людини в житлових та не житлових будинках, які не використовуються за місцем їх накопичення та не мають товарів-замінників.

(3.4.) Визначення територіальних (географічних) меж ринку

(33) Відповідно до вимог Методики територіальні межі ринку визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є неможливим або недоцільним.

(34) Територіальними межами ринку вивезення твердих побутових відходів є

територія області та/або найбільші населені пункти, певна територія населеного пункту, відповідно до схеми санітарної очистки населених пунктів, на якій суб'єкт господарювання визначений виконавцем послуг з вивезення твердих побутових відходів та в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит.

(35) Отримання послуги з вивезення твердих побутових відходів можливе лише у суб'єкта господарювання, який за результатами проведеного органом місцевого самоврядування м. Дрогобич конкурсу визначено переможцем - уповноваженим на надання послуг з вивезення твердих побутових відходів у м. Дрогобичі та виключає можливість отримання споживачами цієї послуги на території м. Дрогобич від інших суб'єктів господарювання.

(36) КП «Комбінат міського господарства», яке визначено переможцем конкурсу (протокол засідання конкурсної комісії від [REDACTED] року) та з яким укладено договір на надання послуг з вивезення твердих побутових відходів надає послуги з вивезення твердих побутових відходів на території м. Дрогобич.

(37) Таким чином, територіальними межами ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів є м. Дрогобич.

(3.5.) Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

(38) У відповідності до Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.

(39) Часовими межами ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів визначено період впродовж 2017 – 2018 років, протягом яких незмінними залишались структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

(3.6.) Розрахунок частки суб'єктів господарювання на ринку

(3.6.1.) Обсяг ринку на якому визначається монопольне (домінуюче) становище

(40) Обсяги наданих КП «Комбінат міського господарства» послуг з вивезення твердих побутових відходів у визначених часових межах за періоди складають:

2017 рік – [REDACTED] м куб. на загальну суму [REDACTED] грн.;

2018 рік – [REDACTED] м куб. на загальну суму [REDACTED] грн.;

І півріччя 2019 року – [REDACTED] м куб. на загальну суму [REDACTED] грн.

(3.6.2.) Розрахунок частки суб'єктів господарювання на ринку

(41) Внаслідок специфічних особливостей ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів, а саме, визначення на конкурсних засадах суб'єкта господарювання для надання вказаних послуг на певний період часу (строк дії

договору між виконавцем послуг та органом місцевого самоврядування), відповідно, конкуренція у вказаний період – відсутня.

Так, КП «Комбінат міського господарства» визначено переможцем конкурсу та уповноважено органом місцевого самоврядування м. Дрогобича здійснювати надання послуг з вивезення твердих побутових відходів на території м. Дрогобича строком до [REDACTED] року (відповідно до договору).

Відділення встановило, що КП «Комбінат міського господарства» є єдиним суб'єктом господарювання, який надає послуги з вивезення твердих побутових відходів у м. Дрогобич.

Виходячи з наведеного, частка КП «Комбінат міського господарства» на ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів впродовж 2017 - 2018 років, в межах території м. Дрогобич становить 100 %.

(3.7.) Визначення потенційних конкурентів

(42) Відповідно до Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.

(43) Відповідно до частини 2 статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», виконавцем послуг з поводження з побутовими відходами є суб'єкт господарювання, визначений виконавцем послуг з вивезення побутових відходів у встановленому законодавством порядку.

(44) Враховуючи те, що КП «Комбінат міського господарства» у період впродовж 2017 - 2018 років було єдиним суб'єктом господарювання, що здійснювало діяльність на ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів у м. Дрогобич, відповідно, вказаний ринок є монополізованим, конкуренція - відсутня.

Отже, суб'єкти господарювання, які могли би бути потенційними конкурентами для КП «Комбінат міського господарства» - відсутні.

(3.8.) Визначення бар'єрів вступу на ринок

(45) Відповідно до Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

(46) Бар'єрами для вступу на ринок потенційних конкурентів є: адміністративні, економічні, організаційні та інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи). Зокрема, ринок послуг з вивезення твердих побутових відходів характеризується наявністю таких адміністративних бар'єрів, як виборювання права на здійснення діяльності з надання послуг з вивезення побутових відходів на конкурсних засадах, наявністю

відповідного обладнання для організації надання послуг з вивезення твердих побутових відходів тощо.

Так, вхід на ринок нових суб'єктів господарювання можливий лише на виконання відповідного рішення органу місцевого самоврядування, прийнятого за результатами проведеного конкурсу щодо визначення виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів на певній території. При цьому, вхід нового суб'єкта господарювання на ринок можливий лише за умови виходу з ринку діючого суб'єкта. Слід зазначити також, що ринок надання послуг з вивезення твердих побутових відходів має свої специфічні особливості, зокрема, необхідність наявності визначеного виду транспорту та обладнання для надання послуг (сміттєвози, контейнери для збору твердих побутових відходів тощо). Тобто, підприємству необхідно мати відповідну матеріально-технічну базу для надання вказаних послуг.

(47) Аналізуючи ринок надання послуг з вивезення твердих побутових відходів у період впродовж 2017 - 2018 років встановлено, що послуги з вивезення твердих побутових відходів у вищезазначених територіальних та товарних межах ринку надає лише підприємство КП «Комбінат міського господарства», яке працює одноосібно та безальтернативно, не зазнає конкуренції на цьому ринку.

(48) Отже, КП «Комбінат міського господарства» є єдиним підприємством, яке надає вищевказані послуги у м. Дрогобич, у споживачів та замовників вищевказаних послуг альтернатива в їх отриманні відсутня. Завдяки своїй ринковій владі КП «Комбінат міського господарства» має можливість диктувати свої умови при наданні вищевказаних послуг.

(3.9.) Установлення монопольного (домінуючого) становища

(49) Отже, у період впродовж 2017 - 2018 років на ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів на території м. Дрогобич у КП «Комбінат міського господарства» немає жодного конкурента.

(3.10.) Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища Відповідача

(50) Таким чином, ураховуючи вищезазначене, відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», КП «Комбінат міського господарства» на ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів займає монопольне (домінуюче) становище на території міста Дрогобич за результатами діяльності у 2017 - 2018 роках, із часткою 100 відсотків.

4. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ

(4.1.) Обставини справи

I.

(51) З метою здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції органами місцевого самоврядування та суб'єктами

господарювання, які здійснюють діяльність на ринку послуг з вивезення побутових відходів, на підставі статті 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», Відділення провело дослідження діяльності суб'єктів господарювання на означеному ринку.

(52) Для з'ясування питання, яким чином суб'єкти господарювання здійснюють надання послуг з вивезення твердих побутових відходів у м. Дрогобич, Відділення надіслало, зокрема, КП «Комбінат міського господарства» вимогу про подання інформації від 18.03.2019 № 63-02/927.

(53) КП «Комбінат міського господарства» листом від 29.03.2019 № [REDACTED] повідомило Відділенню такі відомості, зокрема, щодо тарифів на послуги з вивезення побутових відходів, які діяли у 2017 та 2018 роках.

Так, у 2017 році діяли тарифи на послуги з вивезення побутових відходів, затверджені рішенням виконавчого комітету Дрогобицької міської ради від 15.06.2017 року № 119 «Про внесення змін до рішення виконавчого комітету Дрогобицької міської ради від 08.04.2015 № 64 «Про затвердження тарифів на послуги з вивезення, розміщення та захоронення твердих побутових відходів для різних категорій споживачів» (додаток 1, далі – Рішення № 119), у таких розмірах (таблиця 1):

Таблиця 1

№ з/п	Категорія споживачів	Розмір тарифу, грн. (без ПДВ)
1.	Населення	76,90
2.	Організації та установи, що фінансуються з бюджету	85,84
3.	Інші споживачі	100,77

За результатами проведеного аналізу розрахунку вартості послуг з вивезення твердих побутових відходів на 2017 рік, наданого КП «Комбінат міського господарства», встановлено, що Підприємство при здійсненні розрахунку тарифів на послуги з вивезення побутових відходів об'єднало два види послуг: вивезення твердих побутових відходів та вивезення великогабаритних відходів.

Отже, повна собівартість послуг з вивезення твердих побутових відходів включає плановані витрати з вивезення твердих побутових відходів та плановані витрати на вивезення великогабаритних відходів і становить [REDACTED] грн./м³.

При здійсненні розрахунку послуг з вивезення твердих побутових відходів без включення витрат на послуги з вивезення великогабаритних відходів повна планова собівартість витрат послуг з вивезення побутових відходів на 2017 рік становить [REDACTED] грн., обсяг наданих послуг – [REDACTED] м куб.

Відповідно, собівартість послуг з вивезення побутових відходів становила б [REDACTED] грн./м куб, а не [REDACTED] грн./м куб, тобто на [REDACTED] грн. нижче, ніж встановило Підприємство.

Таким чином, при загальному обсязі надання послуг за 2017 рік, включаючи всіх споживачів: населення, бюджетні установи та організації, інші споживачі, [REDACTED] м куб., Підприємство отримало [REDACTED] грн. неправомірного доходу за надані послуги.

Отже, КП «Комбінат міського господарства» включило до розрахунку тарифу на послуги з вивезення твердих побутових відходів витрати на послуги з вивезення великогабаритних відходів, що призвело до встановлення завищених цін, та як

наслідок, може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

(54) Діючі тарифи на послуги з вивезення твердих побутових відходів затверджені рішенням виконавчого комітету Дрогобицької міської ради від 11.06.2018 № 132 «Про затвердження тарифів на послуги з вивезення, розміщення та захоронення твердих побутових відходів для різних категорій споживачів» (далі – Рішення № 132).

Відповідно до додатку № 1 Рішення 132 тарифи на послуги з вивезення 1м³ побутових відходів складають (таблиця 2):

Таблиця 2

№ з/п	Категорія споживачів	Розмір тарифу, грн. (без ПДВ)
1.	Населення	158,68
2.	Організації та установи, що фінансуються з бюджету	177,17
3.	Інші споживачі	207,98

До вказаного рішення КП «Комбінат міського господарства» надало калькуляцію розрахунку економічно обґрунтованих планових витрат, які включаються до тарифів на послуги з вивезення побутових відходів (додаток № 1 до рішення № 132).

За результатами аналізу наданої калькуляції розрахунку економічно обґрунтованих планових витрат, які включаються до тарифів на послуги з вивезення побутових відходів, встановлено, що КП «Комбінат міського господарства» у 2018 році здійснило розрахунок тарифу на послуги з вивезення побутових відходів аналогічно, як і у 2017 році, включаючи плановані витрати на рік з вивезення твердих побутових відходів та плановані витрати на рік з вивезення великогабаритних відходів.

Тобто, повна собівартість послуг з вивезення твердих побутових відходів - [REDACTED] грн./м³ є сумою витрат послуг з вивезення твердих побутових відходів та витрат послуг з вивезення великогабаритних відходів.

При здійсненні розрахунку послуг з вивезення ТПВ без включення витрат на послуги з вивезення великогабаритних відходів, повна планова собівартість витрат послуг з вивезення твердих побутових відходів на 2018 рік становить [REDACTED] грн., обсяг наданих послуг – [REDACTED].

Відповідно собівартість послуг з вивезення побутових відходів становила б [REDACTED] грн. м куб., а не [REDACTED] грн. /м куб., тобто на [REDACTED] грн. нижче, ніж встановило Підприємство.

Таким чином, при загальному обсязі надання послуг за 2018 рік, включаючи всіх споживачів: населення, бюджетні установи та організації, інші споживачі, [REDACTED] м куб., Підприємство отримало [REDACTED] грн. неправомірного доходу за надані послуги.

Отже, КП «Комбінат міського господарства» включило до розрахунку тарифу на послуги з вивезення твердих побутових відходів витрати послуги з вивезення великогабаритних відходів, що призвело до встановлення завищених цін, та як наслідок, може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

(55) Основні засади організаційних, господарських відносин, що виникають у сфері надання та споживання житлово-комунальних послуг між виробниками, виконавцями

і споживачами, а також їхні права та обов'язки визначає Закон України «Про житлово-комунальні послуги».

(56) Частиною другою статті 31 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» (в редакції до набрання чинності нового Закону з 01.05.2019) визначено, що виконавці/виробники здійснюють розрахунки економічно обґрунтованих витрат на виробництво (надання) житлово-комунальних послуг і подають їх органам, уповноваженим здійснювати встановлення тарифів.

(57) У зв'язку з прийняттям Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 №2189-VII відбулися зміни в законодавстві про відходи.

Так, з 01.05.2019 набрали чинності зміни до Закону України «Про відходи», внесені зміни до постанов Кабінету Міністрів України від 26.07.2006 № 1010 та від 10.12.2008 № 1070.

(58) Порядок формування тарифів на послуги з поводження з побутовими відходами, затверджений постановою Кабінету Міністрів України 26.07.2006 № 1010 (із змінами, далі – Порядок № 1010), визначає механізм формування тарифів на послуги з поводження з побутовими відходами (далі - послуги).

До послуг належать операції поводження з побутовими відходами (збирання, зберігання, перевезення, перероблення, утилізація, знешкодження та захоронення), що здійснюються у населеному пункті згідно з правилами благоустрою, розробленими з урахуванням схеми санітарного очищення населеного пункту та затвердженими органом місцевого самоврядування.

Відповідно до пункту 3 Порядку № 1010, формування тарифів на послуги підприємством здійснюється відповідно до річних планів надання послуг і економічно обґрунтованих планованих витрат, визначених на підставі державних і галузевих нормативів (норм) витрат ресурсів, техніко-економічних розрахунків та кошторисів, ставок податків і зборів (обов'язкових платежів) та цін у планованому періоді, встановлених на підставі індексів зміни цін виробників промислової продукції.

Пунктом 4 Порядку № 1010 передбачено, що **річний план надання послуг розробляється окремо за кожною операцією поводження з побутовими відходами** на підставі фактичного та прогнозованого обсягів надання послуг з урахуванням техніко-економічних факторів.

Пунктом 5 Порядку № 1010 визначено, що планування витрат для включення їх до повної планованої собівартості послуг за кожною операцією поводження з побутовими відходами здійснюється з урахуванням витрат з операційної діяльності, фінансових витрат, пов'язаних з основною діяльністю.

Відповідно до пункту 8 Порядку № 1010 тарифи на послуги визначаються окремо за кожною послугою поводження з побутовими відходами та за видами побутових відходів (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, небезпечні).

Тарифи на послуги з поводження з побутовими відходами є сумою тарифів на послуги з вивезення, перероблення та захоронення побутових відходів.

Формування тарифів на вивезення, перероблення, захоронення побутових відходів здійснюється з урахуванням витрат за кожною послугою та в розрізі операцій, облік яких ведеться суб'єктом господарювання окремо.

(59) Натомість, як було зазначено вище, КП «Комбінат міського господарства» як у 2017 році, так і у 2018 році, при здійсненні розрахунку тарифів на послуги з вивезення побутових відходів об'єднало два види послуг: вивезення твердих побутових відходів та вивезення великогабаритних відходів, що в свою чергу призвело до встановлення тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів у завищених (необґрунтованих) розмірах та може призвести до ущемлення інтересів споживачів цих послуг.

(60) Відділення зазначає, що:

- великогабаритні відходи – це тверді відходи, розміри яких перевищують 50 x 50 x 50 сантиметрів, що не дає змоги розмістити їх у контейнерах об'ємом до 1,1 м куб.;
- споживачі, як правило, вивезення великогабаритних відходів здійснюють один раз в певний проміжок часу, а не кожного місяця;
- тарифи на послуги з поводження з побутовими відходами є сумою тарифів на послуги з вивезення, перероблення та захоронення побутових відходів, а не сумою тарифів за видами відходів;
- **Законом України «Про відходи» (абзац 8 статті 35¹) передбачено, що великогабаритні та ремонтні відходи у складі побутових відходів мають збиратися окремо від інших видів побутових відходів.**

(61) Вищенаведене підтверджується також роз'ясненням, яке надало Міністерство розвитку громад та територій України листом від 09.09.2019 за № 7/9.1.2/14419-19, в якому зазначено, що:

«Відповідно до Закону України «Про відходи» **послуги з поводження з побутовими відходами** (далі - послуги) – послуги з вивезення, перероблення та захоронення побутових відходів, що надаються в населеному пункті згідно з правилами благоустрою території населеного пункту, розробленими з урахуванням схеми санітарного очищення населеного пункту та затвердженими органом місцевого самоврядування.

Механізм формування тарифів на послуги з поводження з побутовими відходами (далі - послуги) визначено Порядком формування тарифів на послуги з поводження з побутовими відходами (далі - Порядок), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.2006 № 1010 із змінами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 27.03.2019 № 318 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України».

Тарифи на послуги – вартість надання послуги з вивезення, перероблення та захоронення 1 куб. метра або 1 тонни (за наявності вагового обладнання) побутових відходів відповідної якості, розрахована на основі економічно обґрунтованих планових витрат, планового прибутку.

Відповідно до п.8 цього Порядку **тарифи на послуги визначаються окремо за кожною послугою поводження з побутовими відходами та за видами побутових відходів (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, небезпечні)».**

(62) Окрім того, Відділення листом від 17.09.2019 № 63-02/3613 звернулося до Головного управління Державної служби з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів у Львівській області (далі - Держпродспоживслужба) стосовно надання інформації та висновків щодо правомірності включення до собівартості послуг з вивезення твердих побутових відходів витрат іншого виду побутових

відходів, наприклад, витрат на послуги з вивезення великогабаритних відходів, витрат на послуги з вивезення ремонтних відходів тощо.

(63) Держпродспоживслужба листом від 04.10.2019 № 08-17/7488 повідомила Відділенню, зокрема, таке:

«Відповідно до п.8 Порядку, затвердженого постановою КМУ від 26.07.2006р. № 1010 (зі змінами) встановлено, що «тарифи на послуги визначаються окремо за кожною послугою поводження з побутовими відходами та за видами побутових відходів (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, небезпечні)

Тарифи на послуги з поводження з побутовими відходами є сумою тарифів на послуги з вивезення, перероблення та захоронення побутових відходів.

Формування тарифів на вивезення, перероблення, захоронення побутових відходів здійснюється з урахуванням витрат за кожною послугою та в розрізі операцій, облік яких ведеться суб'єктом господарювання окремо».

(64) Отже, сукупність вищенаведених норм чинного законодавства України, надане роз'яснення Міністерства розвитку громад та територій України та інформація Держпродспоживслужби у Львівській області підтверджує, що КП «Комбінат міського господарства» розрахувало тарифи на послуги з вивезення твердих побутових відходів для споживачів м. Дрогобич, включаючи до собівартості вказаних послуг витрати з вивезення великогабаритних відходів, без дотримання вимог Порядку № 1010, що у свою чергу, призвело до встановлення завищених (необґрунтованих) цін та як наслідок, може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

II.

(65) Механізм надання суб'єктами господарювання, незалежно від форми їх власності, послуг з поводження з побутовими відходами у містах, селищах і селах (далі - послуги) визначений Правилами надання послуг з поводження з побутовими відходами, що затверджені постановою Кабінету Міністрів України 10.12.2008 № 1070 (далі - Правила № 1070).

Відповідно до Правил № 1070:

- **великогабаритні відходи** - тверді відходи, розміри яких перевищують 50 x 50 x 50 сантиметрів, що не дає змоги розмістити їх у контейнерах об'ємом до 1,1 куб. метра;
- **ремонтні відходи** - залишки речовин, матеріалів, предметів, виробів, що утворилися під час проведення у житловому будинку, окремій квартирі, будинку громадського призначення капітального та поточного ремонту, перепланування, переобладнання, прибудови тощо.

Пунктом 3 Правил № 1070 визначено, що послуги з поводження з побутовими відходами надаються суб'єктом господарювання, визначеним органом місцевого самоврядування на конкурсних засадах в установленому законодавством порядку виконавцем послуг з вивезення побутових відходів.

Договір про надання послуг укладається між споживачем та виконавцем послуг з вивезення побутових відходів відповідно до Типового договору про надання послуг з поводження з побутовими відходами.

Додатком до Правил № 1070 затверджено Типовий договір про надання послуг з поводження з побутовими відходами (далі – Типовий договір).

(66) КП «Комбінат міського господарства» повідомило Відділенню, що із споживачами послуг з вивезення побутових відходів укладено договори про надання послуг з вивезення побутових відходів, а саме:

- у 2017 році: населення – [REDACTED] договорів; бюджетні установи – [REDACTED] договорів; інші – [REDACTED] договорів.
- у 2018 році: населення – [REDACTED] договорів; бюджетні установи – [REDACTED] договорів; інші – [REDACTED] договорів.

Підприємством надано копії укладених договорів про надання послуг з вивезення побутових відходів із різними категоріями споживачів: населення, бюджет, інші. Відділення проаналізувало надані договори, зокрема, на прикладі:

- договору від [REDACTED] № [REDACTED], укладеного із гр. [REDACTED];
- договору від [REDACTED] № [REDACTED], укладеного із [REDACTED] Львівської області;
- договору від [REDACTED] № [REDACTED], укладеного із фізичною особою-підприємцем [REDACTED];
- договору від [REDACTED] № [REDACTED], укладеного із [REDACTED].

(67) За результатами аналізу укладених КП «Комбінат міського господарства» із споживачами договорів про надання послуг з вивезення побутових відходів Відділення встановило, що умови укладених договорів не відповідають формі Типового договору та містять додаткові умови, які можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів даних послуг та понесення ними додаткових витрат.

Так, Відділення встановило, що КП «Комбінат міського господарства» у пункті 26 розділу «Відповідальність сторін за невиконання умов договору», укладених із споживачами м. Дрогобич договорів, встановило додаткові умови, а саме:

«26. Споживач несе відповідальність згідно із законом і цим договором за: несвоєчасне внесення плати за послуги, сплачує штрафні санкції в розмірі 0,1% від суми боргу за кожен день протермінування оплати, а також штраф у розмірі трьохмісячної плати за послуги згідно даного договору;

Штрафні санкції застосовуються за весь час протермінування оплати незалежно від обмежень, встановлених законодавством України.»

(68) Дії КП «Комбінат міського господарства» щодо укладання із споживачами м. Дрогобич договорів про надання послуг з вивезення побутових відходів, які мають додаткові вимоги (застосування штрафних санкцій), можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів даних послуг та понесення ними додаткових витрат.

(69) Відповідно до пункту 3 Правил № 1070 договір про надання послуг укладається між споживачем та виконавцем послуг з вивезення побутових відходів відповідно до Типового договору про надання послуг з поводження з побутовими відходами.

Додатком до Правил № 1070 затверджено форму Типового договору про надання послуг з поводження з побутовими відходами (далі – Типовий договір).

Відповідно до умов Типового договору про надання послуг з поводження з побутовими відходами, за несвоєчасне внесення плати за послуги споживач сплачує виконавцю пеню в розмірі ____ відсотка суми простроченого платежу, яка нараховується за кожний день прострочення, але не вище 0,01 відсотка суми боргу за

кожен день прострочення. При цьому загальний розмір сплаченої пені не може перевищувати 100 відсотків загальної суми боргу.

Нарахування пені починається з першого робочого дня, що настає за останнім днем граничного строку внесення плати за послугу відповідно до пункту 17 цього договору.

У разі ненадання або надання не в повному обсязі послуг виконавець сплачує споживачу неустойку (штраф, пеню) у розмірі ____ відсотка вартості послуг за договором за кожен окремий випадок.

Отже, Типовим договором про надання послуг з поводження з побутовими відходами передбачена пеня у розмірі 0,01% суми боргу за кожен день прострочення, а не 0,1%.

Також **Типовим договором** про надання послуг з поводження з побутовими відходами не передбачена оплата штрафу у розмірі трьохмісячної плати за послуги.

(70) Слід також зазначити, що статтею 26 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» (чинна редакція Закону з 01.05.2019 року) передбачено, *що, у разі несвоєчасного здійснення платежів за житлово-комунальні послуги, споживач зобов'язаний сплатити пеню в розмірі, встановленому в договорі, але не вище 0,01 відсотка суми боргу за кожен день прострочення.*

Отже, з 1 травня 2019 року суб'єктами господарювання може застосовуватися пеня у разі несвоєчасного здійснення платежів за житлово-комунальні послуги споживачами послуг, водночас її розмір є значно нижчий, ніж передбачено в укладених КП «Комбінат міського господарства» договорах.

(71) Отже, вищенаведені норми законодавства підтверджують, що КП «Комбінат міського господарства» уклало із споживачами м. Дрогобич договори про надання послуг з вивезення побутових відходів, що не відповідають умовам Типового договору та містять додаткові вимоги (щодо застосування штрафних санкцій, розміру пені), що у свою чергу, призвело до встановлення таких умов реалізації товару (додаткових умов у договорі), які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку та до ущемлення інтересів споживачів вказаних послуг.

(72) Під час провадження справи, з метою з'ясування питання щодо застосування КП «Комбінат міського господарства» штрафних санкцій, пені до споживачів послуг, які передбачені умовами укладених договорів про надання послуг з вивезення побутових відходів, Відділення надіслало вимогу про подання інформації від 05.09.2019 № 63-02/3377в.

(73) КП «Комбінат міського господарства» листом від 12.09.2019 № 547 повідомило Відділенню, що впродовж 2017 - 2018 років нарахування пені та штрафних санкцій до споживачів послуг з вивезення побутових відходів не застосовувало.

(74) Окрім того, Відділення провело вибіркове дослідження щодо питання застосування та/або не застосування КП «Комбінат міського господарства» штрафних санкцій (пені) до споживачів з якими укладено договори про надання послуг з вивезення побутових відходів. Так, Відділення надіслало вимоги про подання відповідної інформації до споживачів м. Дрогобича, а саме: [REDACTED] (лист від 03.10.2019 № 63-02/3791в), [REDACTED] (лист від [REDACTED])

03.10.2019 № 63-02/3790В), [REDACTED] (лист від 03.10.2019 № 63-02/3789В), [REDACTED] (лист від 03.10.2019 № 63-02/3788В), [REDACTED] (лист від 03.10.2019 № 63-02/3787В), [REDACTED] (лист від 03.10.2019 № 63-02/3786В), [REDACTED] (лист від 03.10.2019 № 63-02/3785В).

(75) Станом на 14.11.2019 до Відділення надішли відповіді від Головного управління пенсійного фонду України (лист від 18.10.2019 № 27954/02.01-12), від [REDACTED] (лист від 15.10.2019 № [REDACTED]), [REDACTED] (лист від 10.09.2019 № [REDACTED]) та від [REDACTED] (лист від 11.10.2019 № [REDACTED]), в яких повідомлено про те, що КП «Комбінат міського господарства» до зазначених установ продовж 2017 - 2018 років та I півріччя 2019 року не застосовувало (не нараховувало) штрафних санкцій та пені.

(4.2.) Антиконтентні наслідки дій Відповідача

(76) Відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента та не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.

(77) Відповідно до частини 1 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

(78) КП «Комбінат міського господарства» здійснило формування (розрахунок) тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів для споживачів м. Дрогобич - населення, бюджетні установи та інші споживачі без дотримання вимог Порядку № 1010 та уклало договори про надання послуг з вивезення твердих побутових відходів із споживачами, з включенням додаткових умов, що не відповідає умовам Типового договору, що у свою чергу призвело до:

- встановлення завищених (необґрунтованих) цін на послуги з вивезення твердих побутових відходів для споживачів;
- отримання КП «Комбінат міського господарства» неправомірного доходу;
- справляння плати фізичними та юридичними особами м. Дрогобича за послуги з вивезення твердих побутових відходів у завищених (необґрунтованих) розмірах, що може призвести до ущемлення їх інтересів;

- включення додаткових умов до договорів із споживачами (щодо розміру пені, штрафних санкцій) призводить до додаткових витрат споживача, що може призвести до ущемлення їх інтересів;

(79) За умов існування значної конкуренції на ринку послуг з вивезення твердих побутових відходів в межах м. Дрогобича, коли споживачі мали б можливість обирати більш економічно вигідніші договірні відносини з надавачами цих послуг, такі дії КП «Комбінат міського господарства» щодо формування тарифів, укладення договорів, які можуть призводити до ущемлення економічних інтересів споживачів, були б неможливими.

(4.3.) Неможливість вчинення Відповідачем таких дій за умов існування значної конкуренції на ринку

(80) За умов існування значної конкуренції на ринку послуг з вивезення твердих побутових відходів у м. Дрогобич переможцем конкурсу міг би стати суб'єкт господарювання, який відповідав би кваліфікаційним вимогам щодо забезпечення надання послуг відповідної кількості, якості та конкурсна пропозиція якого була б визнана найкращою за результатами оцінки конкурсної комісії.

(81) Слід відзначити, що згідно з Додатком 1 до Порядку проведення конкурсу на надання послуг з вивезення побутових відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 № 1173 (із змінами), одним з головних критеріїв відповідності конкурсних пропозицій кваліфікаційним вимогам є вартість надання послуг з вивезення побутових відходів, при порівнянні якої перевага надається учасникові, що пропонує найменшу вартість надання послуг. Тому, КП «Комбінат міського господарства», як учасник конкурсу в умовах значної конкуренції та в порівнянні з іншими учасниками-суб'єктами господарювання, могло не бути переможцем цього конкурсу, оскільки вартість надання його послуг з вивезення твердих побутових відходів була б завищеною за рахунок економічно необґрунтованих планових витрат через включення до витрат послуг з вивезення твердих побутових відходів ще й витрат з вивезення великогабаритних відходів, що перевищує собівартість послуг з вивезення побутових відходів у 2017 році на [REDACTED] грн., а у 2018 році на [REDACTED] грн.

(82) Дії КП «Комбінат міського господарства» щодо розрахунку тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів в необґрунтованих розмірах з включенням витрат на послуги з вивезення великогабаритних відходів, що суперечить вимогам Порядку № 1010 та щодо включення додаткових умов до укладених із споживачами договорів про надання послуг з вивезення твердих побутових відходів, що суперечить умовам Типового договору, стали можливими через відсутність конкуренції на ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів у територіальних межах м. Дрогобича.

(83) Слід відзначити, що за звичайних умов, споживачі (покупці) послуг у сфері поводження з побутовими відходами самостійно не обирають надавача послуг, а відповідно до Закону України «Про відходи» укладають договори про надання послуг з переможцем конкурсу, який визначений органом місцевого самоврядування.

Отже, у споживачів послуг з вивезення твердих побутових відходів м. Дрогобич можливість мати альтернативу щодо вибору виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів – відсутня.

(84) Отже, КП «Комбінат міського господарства» є єдиним суб'єктом господарювання, який впродовж 2017 - 2018 років займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів на території міста Дрогобич із часткою 100 відсотків, стосунків з яким неможливо уникнути (договір строком до [REDACTED]), його поведінка, яка полягає у висуненні власних умов отримання послуги завдає шкоди інтересам споживачів, оскільки відсутні інші альтернативні джерела отримання послуг з вивезення твердих побутових відходів.

(4.4.) Загальні висновки щодо зловживання Відповідачем монопольним становищем

(85) Згідно з частиною 3 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

(86) Ураховуючи вищезазначене, дії КП «Комбінат міського господарства», яке впродовж 2017 - 2018 років займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів в межах території м. Дрогобич, які полягали:

- у включенні до розрахунку тарифу на послуги з вивезення твердих побутових відходів витрат на послуги з вивезення великогабаритних відходів, що призвело до встановлення завищених (необґрунтованих) цін (тарифів), що суперечить вимогам Порядку № 1010, та відповідно до частини 1 статті 13 та пункту 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» кваліфіковано Відділенням як зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів в межах території м. Дрогобич, яке були б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку, що призвело до ущемлення інтересів споживачів;
- у встановленні в укладених із споживачами договорах про надання послуг з вивезення побутових відходів додаткових вимог (застосування штрафних санкцій, розміру пені), що суперечить умовам Типового договору та може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку кваліфіковано Відділенням, як зловживання монопольним становищем на ринку відповідно до пункту 1 частини 2 статті 13 та пункту 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

5. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЙОГО СПРОСТУВАННЯ

(87) КП «Комбінат міського господарства» листом від [REDACTED] за № [REDACTED] надало відповідь (заперечення) на подання від 22.10.2019 № 63-03/172п з попередніми висновками у справі № 63/3-02-37-2019 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, а саме:

«...У зв'язку з незгодою Комунального підприємства «Комбінат міського господарства» з попередніми висновками у справі № 63/3-02-37-2019 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, викладеними у поданні Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 22.10.2019 року № 63-03/172п, вважаємо за необхідне подати дану відповідь (заперечення) з урахуванням наступного:

Згідно з ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається: 1) встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку; 2) застосування різних цін чи різних інших умов до рівнозначних угод з суб'єктами господарювання, продавцями чи покупцями без об'єктивно виправданих на те причин; 3) обумовлення укладання угод прийняттям суб'єктом господарювання додаткових зобов'язань, які за своєю природою або згідно з торговими та іншими чесними звичаями у підприємницькій діяльності не стосуються предмета договору; 4) обмеження виробництва, ринків або технічного розвитку, що завдало чи може завдати шкоди іншим суб'єктам господарювання, покупцям, продавцям; 5) часткова або повна відмова від придбання або реалізації товару за відсутності альтернативних джерел реалізації чи придбання; суттєве обмеження конкурентоспроможності інших суб'єктів господарювання на ринку без об'єктивно виправданих на те причин; 7) створення перешкод доступу на ринок (виходу з ринку) чи усунення з ринку продавців, покупців, інших суб'єктів господарювання.

Зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Таким чином, заняття учасником ринку монопольного (домінуючого) становища хоча й може несприятливо впливати на конкуренцію на певному ринку, однак не є протиправною поведінкою. Для застосування санкцій недостатньо лише встановити, що учасник ринку займає монопольне (домінуюче) становище на певному ринку товарів чи послуг, але й довести, що така особа зловживає таким становищем.

Згідно з ст. 3 ГК України, під господарською діяльністю у цьому Кодексі розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність. Господарська діяльність, що здійснюється для досягнення економічних і соціальних результатів та з метою одержання прибутку, є підприємництвом, а суб'єкти підприємництва – підприємцями.

У ст. 42 ГК України визначається: підприємництво – самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку.

У ст. 6 ГК України визначено, що в Україні забезпечується свобода підприємницької діяльності у межах, визначених законом, вільний рух капіталів, товарів та послуг на території України, а також забороняється незаконне втручання

органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у господарські відносини.

Підприємництво в Україні здійснюється на основі самостійного формування підприємцем програми діяльності, вибору постачальників і споживачів продукції, що виробляється, залучення матеріально-технічних, фінансових та інших видів ресурсів. Використання яких не обмежено законом, встановлення цін на продукцію та послуги відповідно до закону (абз.2 ч.1 ст.44 ГК України).

Відповідно до п. «б» ч.3 ст.21 Закону України «Про відходи» органи місцевого самоврядування у сфері поводження з відходами забезпечують організацію збирання і видалення побутових відходів, у тому числі відходів дрібних виробників, створення полігонів для їх захоронення, а також організацію роздільного збирання корисних компонентів цих відходів.

Комунальне підприємство «Комбінат міського господарства» створене Дрогобицькою міською радою, підпорядковане засновнику, виконавчому комітету Дрогобицької міської ради та Департаменту міського господарства Дрогобицької міської ради, і здійснює свою діяльність на підставі статуту, є суб'єктом господарювання у сфері поводження з відходами, оскільки надає послуги з розміщення і захоронення твердих побутових відходів, поряд із здійсненням інших видів діяльності.

Згідно з поданням при розгляді справи було встановлено наступне:

У 2017 році діяли тарифи на послуги з вивезення побутових відходів, затверджені рішенням виконавчого комітету Дрогобицької міської ради від 15.06.2017 року № 119. Зокрема, додатком 1 до даного рішення встановлено тариф за вивезення, розміщення та захоронення ТПВ 76,90 грн. для населення, 85,84 грн. для організацій та установ, що фінансуються з бюджету, та 100,77 грн. для інших споживачів.

При цьому, собівартість вказаних послуг становить [REDACTED] грн./м. куб.

На думку колегії, об'єднання КП «КМГ» двох видів послуг (вивезення ТПВ та вивезення великогабаритних відходів) вплинуло на зростання собівартості послуг з вивезення відходів. Зокрема, вартість таких послуг у 2017 року, на думку колегії, становила б [REDACTED] грн., а не [REDACTED] грн.

У 2018 році діяли тарифи на послуги з вивезення побутових відходів, затверджені рішенням виконавчого комітету Дрогобицької міської ради від 11.06.2018 № 132. Зокрема, додатком 1 до даного рішення встановлено тариф за вивезення ТПВ у розмірі [REDACTED] грн. для населення, [REDACTED] грн. для організацій та установ, що фінансуються з бюджету, та [REDACTED] грн. для інших споживачів.

При цьому, собівартість вказаних послуг становить [REDACTED] грн./м. куб.

Аналогічно, як і у 2017 році, на думку колегії, об'єднання КП «КМГ» двох видів послуг (вивезення ТПВ та вивезення великогабаритних відходів) вплинуло на зростання собівартості послуг з вивезення відходів. Зокрема, вартість таких послуг у 2018 року, на думку колегії, становила б [REDACTED] грн., а не [REDACTED] грн.

Поряд з цим, органами Антимонопольного комітету України жодним чином не обґрунтовано, яким чином визначення сумарного тарифу за вивезення твердих та великогабаритних відходів ущемлює права споживачів з огляду на те, що порядок розрахунку окремо витрат на вивезення твердих та окремо витрат на вивезення великогабаритних відходів є вірним.

При цьому, згідно норм чинного законодавства споживачі несуть обов'язки по сплаті не лише за надані послуги з вивезення твердих, але і великогабаритних

відходів, норма утворення яких встановлена Дрогобицькою міською радою на мінімальному рівні та становить 8%.

Відповідно до ст.1 ЗУ «Про відходи» побутові відходи - відходи, що утворюються в процесі життя і діяльності людини в житлових та нежитлових будинках (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, крім відходів, пов'язаних з виробничою діяльністю підприємств) і не використовуються за місцем їх накопичення.

Відповідно до п. Порядку формування тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.2006р. № 1010 (у редакції, що діяла станом на 2017-2018 роки), цей Порядок визначає механізм формування тарифів на послуги з вивезення побутових відходів (далі - послуги). До послуг належать операції поводження з побутовими відходами (збирання, зберігання, перевезення, перероблення, утилізація, знешкодження та захоронення), що здійснюються у населеному пункті згідно з правилами благоустрою, затвердженими органом місцевого самоврядування.

Пунктом 3 даних Правил передбачено, що формування тарифів на послуги підприємством здійснюється відповідно до річних планів надання послуг і економічно обґрунтованих планованих витрат, визначених на підставі державних і галузевих нормативів (норм) витрат ресурсів, техніко-економічних розрахунків та кошторисів, ставок податків і зборів (обов'язкових платежів) та цін у планованому періоді, встановлених на підставі прогнозних індексів цін підприємства.

При цьому, органом Антимонопольного комітету України при обґрунтуванні подання використано норми Порядку № 1010, викладені в редакції, що діє з 01.05.2019 року. Норми вказаного порядку не мають зворотної дії в часі, а тому поширення їх на відносини, що мали місце у 2017 – 2018 роках, є неправомірним.

Згідно п.1 Правил надання послуг з вивезення побутових відходів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України 10 грудня 2008 р. № 1070, ці Правила визначають механізм надання суб'єктами господарювання незалежно від форми їх власності послуг з вивезення побутових відходів у містах, селищах і селах (далі – послуги).

Пунктом 6 даних Правил визначено, що ***обсяг надання послуг розраховується на підставі норм, затверджених органом місцевого самоврядування.***

Порядком формування тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 року № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на комунальні послуги», у редакції, що діяла станом на 2017 рік, (надалі – Порядок № 869) визначено, що цей Порядок визначає механізм формування тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій і поширюється на суб'єктів господарювання всіх форм власності, що спеціалізуються на виконанні окремих послуг, на умовах субпідрядних договорів з виконавцями (далі - субпідрядники), органи місцевого самоврядування, власників, орендарів житлових будинків (гуртожитків), власників (наймачів) квартир (житлових приміщень у гуртожитках), власників нежитлових приміщень у житлових будинках (гуртожитках).

Серед переліку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, що є Додатком до Порядку № 869, вказані послуги з вивезення побутових відходів (збирання, зберігання, перевезення, перероблення, утилізація, знешкодження та захоронення).

Пунктом 9 Порядком № 869 встановлено, що **витрати з вивезення побутових відходів** (збирання, зберігання, перевезення, перероблення, утилізація, знешкодження та захоронення), нараховані для фізичних осіб, реєстрація місця проживання яких здійснена за адресою житлового будинку (гуртожитку), $V_{\text{фо}}$ **визначаються за формулою**

$$V_{\text{фо}} = (V_{\text{тв}} + V_{\text{вв}} + V_{\text{рв}} + V_{\text{рі}} + H) : \Pi_{\text{зж}},$$

де $\Pi_{\text{зж}}$ – сумарна загальна площа (зазначена у технічному паспорті житлового будинку (гуртожитку) не відображені та невідкореговані площі, необхідні для розрахунку тарифу на послуги, застосовуються площі, які зазначені в актах, складених за результатами проведених обмірів житлового фонду; $V_{\text{тв}}$ – вартість вивезення твердих відходів (збирання, зберігання, перевезення, перероблення, утилізація, знешкодження та захоронення), що визначається за формулою

$$V_{\text{тв}} = K_{\text{фо}} \times H_{\text{тв}} \times T_{\text{тв}},$$

де $K_{\text{фо}}$ - кількість фізичних осіб, реєстрація місця проживання яких здійснена за адресою житлового будинку (гуртожитку); $H_{\text{тв}}$ – норма вивезення твердих відходів у куб.метрах на одну фізичну особу з розрахунку в місяць, що затверджується органом місцевого самоврядування в установленому порядку; $T_{\text{тв}}$ – тариф на вивезення 1 куб.метра твердих відходів (без урахування податку на додану вартість), встановлений органом місцевого самоврядування;

$V_{\text{вв}}$ – вартість вивезення великогабаритних відходів (збирання, зберігання, перевезення, перероблення, утилізація, знешкодження та захоронення), що визначається за формулою

$$V_{\text{вв}} = K_{\text{фо}} \times H_{\text{вв}} \times T_{\text{вв}},$$

де $H_{\text{вв}}$ - норма вивезення великогабаритних відходів у куб. метрах на одну фізичну особу з розрахунку на місяць, що затверджується органом місцевого самоврядування в установленому порядку; $T_{\text{вв}}$ – тариф на вивезення 1 куб. метра великогабаритних відходів (без урахування податку на додану вартість), встановлений органом місцевого самоврядування;

$V_{\text{рв}}$ – вартість вивезення ремонтних відходів (збирання, зберігання, перевезення, перероблення, утилізація, знешкодження та захоронення), що визначається за формулою

$$V_{\text{рв}} = K_{\text{фо}} \times H_{\text{рв}} \times T_{\text{рв}},$$

де $H_{\text{рв}}$ - норма вивезення ремонтних відходів у куб. метрах на одну фізичну особу з розрахунку на місяць, що затверджується органом місцевого самоврядування в установленому порядку; $T_{\text{рв}}$ – тариф на вивезення 1 куб. метра ремонтних відходів (без урахування податку на додану вартість), встановлений органом місцевого самоврядування;

$V_{\text{рі}}$ – вартість вивезення рідких відходів (збирання, зберігання, перевезення, перероблення, утилізація, знешкодження та захоронення), що утворюються в будинку за відсутності централізованого водопостачання та каналізації і зберігаються у вигрібних ямах, визначається за формулою

$$V_{\text{рі}} = K_{\text{фо}} \times H_{\text{рі}} \times T_{\text{рі}},$$

де $H_{\text{рі}}$ - норма вивезення рідких відходів у куб. метрах на одну фізичну особу з розрахунку на місяць, що затверджується органом місцевого самоврядування в установленому порядку; $T_{\text{рі}}$ – тариф на вивезення 1 куб. метра рідких відходів (без урахування податку на додану вартість), встановлений органом місцевого самоврядування.

Таким чином, Порядком № 869 визначено, що до складу витрат на вивезення відходів включається сумарна вартість вивезення твердих, великогабаритних, ремонтних та рідких відходів.

При цьому, у випадку виявлення порушення КП «КМГ» порядку нарахування плати за ТПВ, чинним законодавством України передбачено право споживача на:

1) зменшення розміру плати за надані послуги в разі їх ненадання або надання не в повному обсязі, зниження їх якості в порядку, визначеному договором або законодавством (п.5 ч.1 ст.7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги»);

2) на не оплату вартості комунальних послуг (крім постачання теплової енергії) у разі їх невикористання (за відсутності приладів обліку) за період тимчасової відсутності в житловому приміщенні (іншому об'єкті нерухомого майна) споживача та інших осіб понад 30 календарних днів, за умови документального підтвердження відповідно до умов договорів про надання комунальних послуг (п.6 ч.1 ст. 7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги»);

3) складення актів претензій у зв'язку з порушенням порядку надання житлово-комунальних послуг, зміною їхніх споживчих властивостей та перевищенням строків проведення аварійно-відновних робіт (п.9 ч.1 ст. 7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги»);

4) внесення за погодженням з виконавцем послуги у договір змін, що впливають на розмір плати за послуги (ч.4 ст.13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги»).

На виконавця відповідно до вказаних прав споживача покладаються наступні обов'язки:

1) розглядати у визначений законодавством строк претензії та скарги споживачів і проводити відповідні перерахунки розміру плати за комунальні послуги в разі їх ненадання, надання не в повному обсязі, несвоєчасно або неналежної якості, а також в інших випадках визначених договором про надання комунальних послуг (п.5 ч.2 ст.8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги»);

2) своєчасно реагувати на виклики споживачів, підписувати акти-претензії, вести облік вимог (претензій) споживачів у зв'язку з порушенням порядку надання житлово-комунальних послуг (п.8 ч.2 ст.8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги»).

Відповідно до ч.1 ст.48 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за результатами розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції органи Антимонопольного комітету України приймають рішення, в тому числі про:... закриття провадження у справі.

Згідно ст.49 ЗУ «Про захист економічної конкуренції» розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції підлягає закриттю без прийняття рішення по суті, якщо не доведено вчинення порушення.

Враховуючи викладене вище, просимо Вас керуючись ст. 48, 49 ЗУ «Про захист економічної конкуренції» закрити провадження у справі № 63/3-02-37-2019 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції щодо Комунального підприємства «Комбінат міського господарства» з підстав не доведення факту вчинення порушення.»

(88) На вище зазначене заперечення КП «Комбінат міського господарства», Відділення зазначає наступне.

1. Відповідно до протоколу засідання конкурсної комісії з розгляду конкурсних пропозицій учасників конкурсу на надання послуг з вивезення твердих побутових відходів в м. Дрогобич від [REDACTED] року, КП «Комбінат міського господарства» визначено переможцем конкурсу.

Організатором конкурсу – Департаментом міського господарства Дрогобицької міської ради з переможцем конкурсу - КП «Комбінат міського господарства» укладено договір про надання послуг з вивезення твердих побутових відходів на території м. Дрогобича від [REDACTED], строк дії якого з [REDACTED] року до [REDACTED] року.

Отже, КП «Комбінат міського господарства» є єдиним суб'єктом господарювання, який надає послуги з вивезення твердих побутових відходів споживачам м. Дрогобич впродовж 2017 року, 2018 року та 11-ти місяців 2019 року, в межах території м. Дрогобич та відповідно займає монопольне (домінуюче) становище на вказаному ринку із часткою 100 %.

2. Відповідно до статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку. Зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, визнається зокрема, встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відділення встановило, що КП «Комбінат міського господарства» провело розрахунок вартості послуг з вивезення твердих побутових відходів всупереч Порядку № 1010, а саме, розрахувало собівартість послуг з вивезення твердих побутових відходів, включаючи витрати на послуги з вивезення побутових відходів (за статтями витрат) та витрати з вивезення великогабаритних відходів (за статтями витрат), що в свою чергу, призвело до встановлення завищених цін (тарифів) та як наслідок до ущемлення інтересів споживачів зазначених послуг (додаткових витрат споживача).

Такі дії КП «Комбінат міського господарства» Відділення кваліфікувало, як зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку.

На думку КП «Комбінат міського господарства», Відділення використало норми Порядку № 1010, викладені в редакції, що діє з 01.05.2019 року, однак дане твердження не є вірним.

Порядком формування № 1010 (в редакції від 24.07.2014 року) визначено, зокрема:

- пункт 3 Порядку № 1010: формування тарифів на послуг підприємства здійснюється відповідно до річних планів надання послуг і економічно обґрунтованих планових витрат, визначених на підставі державних і галузевих нормативів (норм) витрат ресурсів, техніко-економічних розрахунків та кошторисів, ставок податків і зборів (обов'язкових платежів) та цін у плановому періоді, встановлених на підставі прогнозних індексів цін підприємства.

- пункт 4 Порядку № 1010: річний план надання послуг розробляється окремо за кожною операцією поводження з побутовими відходами на підставі фактичного та прогнозованого обсягів надання послуг з урахуванням техніко-економічних факторів...

- пункт 8 Порядку № 1010: тарифи на послуги визначаються окремо за кожною операцією поводження з побутовими відходами та за видами побутових відходів (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, небезпечні).

Слід зазначити, що вищевказані зміни до Порядку № 1010 (пункт 8) відбулись на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 08.07.2009 № 692, якою пункт 8 Порядку № 1010 доповнено словами «та за видами побутових відходів (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, небезпечні)», тобто вже у 2009 році тарифи на послуги з вивезення побутових відходів визначались за видами та за операціями з відходами окремо.

Зазначається також, що остаточні зміни до Порядку № 1010, відбулись на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 27.03.2019 № 318, якою було доповнено, зокрема, пункт 8 наступним:

«Тарифи на послуги з поводження з побутовими відходами є сумою тарифів на послуги з вивезення, перероблення та захоронення побутових відходів.

Формування тарифів на вивезення, перероблення, захоронення побутових відходів здійснюється з урахуванням витрат за кожною послугою та в розрізі операцій, облік яких ведеться суб'єктом господарювання окремо».

Отже, враховуючи вищенаведене, розрахунок тарифу на послуги з вивезення побутових відходів необхідно здійснювати окремо, як за кожною операцією з відходами, так і за видами відходів.

3. Посилання Підприємства на те, що розрахунок тарифу на послуги з вивезення побутових відходів є правомірним та розроблений у відповідності до Порядку формування тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 року № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на комунальні послуги», у редакції, що діяла станом на 2017 рік, (надалі – Порядок № 869) є також безпідставним, оскільки:

- Порядок № 869 визначає механізм формування тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій і поширюється на суб'єктів господарювання всіх форм власності, що спеціалізуються на виконанні окремих послуг, на умовах субпідрядних договорів з виконавцями (далі - субпідрядники), органи місцевого самоврядування, власників, орендарів житлових будинків (гуртожитків), власників (наймачів) квартир (житлових приміщень у гуртожитках), власників нежитлових приміщень у житлових будинках (гуртожитках);

КП «Комбінат міського господарства» визначено Виконавцем послуг з вивезення побутових відходів на території м. Дрогобич, який надає **комунальну послугу з вивезення побутових відходів** безпосередньо усім категоріям споживачів, тобто, **послуга з вивезення побутових відходів є комунальною послугою, а відтак договори про надання вказаних послуг Підприємство також укладає безпосередньо із споживачами, а не на умовах субпідряду;**

- пунктом 9 Порядку № 869 встановлено, що **витрати з вивезення побутових відходів** (збирання, зберігання, перевезення, перероблення, утилізація, знешкодження та захоронення), **нараховані для фізичних осіб, реєстрація місця проживання яких здійснена за адресою житлового будинку (гуртожитку), Вфо визначаються як сума вартості послуг вивезення твердих побутових відходів, великогабаритних відходів, ремонтних відходів, рідких відходів та накладних витрат поділених на загальну площу житлового будинку.**

При цьому, врахування накладних витрат (Н) у вищевказаному розрахунку здійснюється виконавцем у разі забезпечення вивезення побутових відходів на умовах договорів субпідряду.

Слід зазначити, що пунктом 5 Порядку № 869 визначено, що **калькуляційною одиницею є 1 кв. метр загальної площі, що перебуває у власності або наймі фізичної чи юридичної особи.**

Тобто, вартість послуги з вивезення побутових відходів, яка є складовою послуг з утримання будинків і прибудинкових територій, розраховується на 1 м.кв.

Натомість, КП «Комбінат міського господарства» спираючись на Порядок № 869 здійснює нарахування плати за послуги з вивезення побутових відходів з розрахунку на 1 особу, а не на 1 кв.м.

- пунктом 9 Порядку № 869 передбачено також, що **у разі коли виконавець власними силами проводить деякі операції поводження з побутовими відходами (збирання, зберігання, перевезення, перероблення, утилізація, знешкодження та захоронення), їх вартість розраховується виходячи з планової собівартості відповідно до Порядку формування тарифів на послуги з вивезення побутових відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.2006 № 1010.**

Відділення встановило, що КП «Комбінат міського господарства» власними силами здійснює такі операції з відходами: збирання та перевезення твердих, великогабаритних, ремонтних побутових відходів, що підтверджується:

- конкурсною документацією з проведення конкурсу на надання послуг з вивезення побутових відходів (додаток № 2 до наказу Департаменту міського господарства Дрогобицької міської ради від 24.11.2015 № 28 «Про створення конкурсної комісії та затвердження конкурсної документації з проведення конкурсу на надання послуг з вивезення побутових відходів в м. Дрогобич»);

- укладеним КП «Комбінат міського господарства» договором про надання послуг з вивезення твердих побутових відходів на території м. Дрогобича від [REDACTED] з Департаментом міського господарства Дрогобицької міської ради;

- укладеними договорами із споживачами м. Дрогобич: населення, бюджет, інші.

Враховуючи наведене, при здійсненні КП «Комбінат міського господарства» розрахунку вартості послуг з вивезення твердих побутових відходів для споживачів м. Дрогобича, необхідно було керуватись вимогами Порядку формування тарифів на послуги з вивезення побутових відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.2006 № 1010.

(89) Отже, матеріалами справи підтверджено та доведено, що КП «Комбінат міського господарства» здійснило розрахунки тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів всупереч вимогам Порядку № 1010, що в свою чергу, призвело до встановлення необґрунтованих (завищених) цін (тарифів) на вказані послуги та до ущемлення інтересів споживачів.

6. ВИСНОВКИ У СПРАВІ

(90) Таким чином, доказами, зібраними під час провадження справи доказами доведено, що Відповідач, займаючи впродовж 2017 - 2018 років монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів в межах території м. Дрогобич із часткою 100% своїми діями, що полягали у:

- включенні до розрахунку тарифу на послуги з вивезення твердих побутових відходів витрат на послуги з вивезення великогабаритних відходів, що призвело до встановлення завищених (необґрунтованих) цін (тарифів), що суперечить вимогам Порядку № 1010, застосування яких (тарифів) у розрахунках із споживачами та

може призвести до ущемлення інтересів споживачів зазначених послуг (понесення додаткових витрат)

і які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку

вчинив порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке кваліфікується частиною 1 статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів в межах території м. Дрогобич, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку, що призвело до ущемлення інтересів споживачів;

- у встановленні в укладених із споживачами договорах про надання послуг з вивезення побутових відходів додаткових вимог (застосування штрафних санкцій, розміру пені), що суперечить умовам Типового договору

та може призвести до ущемлення інтересів споживачів зазначених послуг (понесення додаткових витрат)

і які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку

вчинив порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке кваліфікується за пунктом 1 частини 2 статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

7. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

(91) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем є порушеннями законодавства про захист економічної конкуренції (пункт 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

(92) Відповідно до абзацу 2 частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, визначене пунктом 2 статті 50 цього Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

(93) Відповідно до Податкової декларації з податку на прибуток підприємства, загальна сума доходу від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначеного за правилами бухгалтерського обліку, код рядка – 01 КП «Комбінат міського господарства» за 2020 рік становить - [REDACTED] грн.

Відповідно до листа КП «Комбінат міського господарства» від [REDACTED] № [REDACTED], загальна сума доходу від надання послуг з вивезення твердих побутових відходів

за 2020 рік становить – [REDACTED] грн. (з ПДВ).

(94) При визначенні розміру штрафу враховано такі обставини:

- надання всіх необхідних документів та пояснень;
- Відповідач не створював перешкод під час розслідування обставин у справі;
- порушення законодавства про захист економічної конкуренції вчинено Відповідачем вперше.

(95) Відповідно до листа заступника голови Департаменту міського господарства Дрогобицької міської ради від 30.03.2021 № 3-26/3117 встановлено таке:

- на підставі протоколу засідання конкурсної комісії з проведення конкурсу на надання послуг з вивезення твердих побутових відходів в м. Дрогобич від 08.05.2020 № б/н та наказу Департаменту міського господарства від 15.05.2020 № 29 «Про введення в дію рішення конкурсної комісії з проведення конкурсу на надання послуг з вивезення твердих побутових відходів в м. Дрогобич», з 15 травня 2020 року виконавцем послуг з вивезення твердих побутових відходів в м. Дрогобич визначено Дочірнє підприємство «Комунальник» КП «Комбінат міського господарства» (ідентифікаційний код юридичної особи 32300117), про що укладено відповідний договір;

- у зв'язку з цим, КП «Комбінат міського господарства» (ідентифікаційний код юридичної особи 32300054) достроково припинило надавати послуги з поводження з побутовими відходами у м. Дрогобич.

Ураховуючи викладене, керуючись статтею 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), Колегія Відділення

ПОСТАНОВИЛА:

1. визнати, що комунальне підприємство «Комбінат міського господарства» (ідентифікаційний код юридичної особи – 32300054) відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за результатами діяльності впродовж 2017 - 2018 років займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів на території м. Дрогобич, із часткою 100 %;

2. визнати, що дії комунального підприємства «Комбінат міського господарства» (ідентифікаційний код юридичної особи – 32300054), які полягають у включенні до розрахунку тарифу на послуги з вивезення твердих побутових відходів витрат на послуги з вивезення великогабаритних відходів, що суперечить вимогам Порядку формування тарифів на послуги з поводження з побутовими відходами,

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.2006 № 1010, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене частиною 1 статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів в межах території м. Дрогобич, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку, що призвело до ущемлення інтересів споживачів;

3. визнати, що дії комунального підприємства «Комбінат міського господарства» (ідентифікаційний код юридичної особи – 32300054), які полягають в укладенні із споживачами м. Дрогобич договорів про надання послуг з вивезення побутових відходів, які містять додаткові умови (застосування штрафних санкцій, розміру пені), що суперечать умовам Типового договору може призводити до ущемлення інтересів споживачів зазначених послуг (понесення додаткових витрат) є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 1 частини 2 статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку;

4. відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, наведене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на комунальне підприємство «Комбінат міського господарства» (ідентифікаційний код юридичної особи – 32300054) штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень;

5. відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, наведене в пункті 3 резолютивної частини цього рішення, накласти на комунальне підприємство «Комбінат міського господарства» (ідентифікаційний код юридичної особи – 32300054) штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова Колегії

Ростислав ЛЕЩИШИН

